

Liikenneturvan lausunto Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arviointiohjelmasta

Liikenneturva kiittää mahdollisuudesta lausua ja tarkastelee esitystä erityisesti liikenneturvallisuuden näkökulmasta. Liikenneturvan lausunnossa on kolme keskeistä kohtaa:

1. Ajonopeuksiin eri väylätyypeillä tulee paneutua tarkasti. Alhaisemmat ajonopeudet ja niitä tukeva liikenneympäristö on yksi keskeisimmistä keinoista vähentää onnettomuuksia liikenteessä etenkin taajamissa.
2. Kattava käsitys eri liikkumismuotojen onnettomuuksista ja vaaranpaikoista saadaan vain tarkastelemalla onnettomuuksien ja tapaturmien eri tilastoja ja aineistoja monipuolisesti, mikä on otettava huomioon suunnittelutyössä ja seurannassa.
3. Suunnittelussa huomioidaan se, että onnettomuudet eivät jossain liikkumismuodossa saa lisääntyä, jos liikkumismuodon suorite kasvaa.

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa alueen liikenneturvallisuutta koskeviin ratkaisuihin. Liikennejärjestelmän tulee olla turvallinen ja houkutteleva erityisesti suojaamattomalle liikenteelle. Näin toteutuessa liikennejärjestelmä on turvallinen kaikille. Helsingin seudun liikenteessä liikkuu merkittävä osa Suomessa asuvista henkilöistä ja heidän turvallisuutensa liikkumisympäristössä on huomioitava laaja-alaisesti alueen kehittämisessä. Myös alueen monikulttuurisuuden huomiointi on tärkeää.

Ajonopeuksien vaikutus turvallisuuteen

Alhaisemmat nopeusrajoitukset ja niitä tukevan liikenneympäristön rakentaminen on monessa kunnassa edelleen yksi tärkeimmistä keinoista vähentää onnettomuuksia ja lieventää niiden seurauksia. Ajonopeuksiin eri väylätyypeillä tulee paneutua tarkasti. Alhaisemmat ajonopeudet lisäävät liikenneturvallisuutta ja vähentävät onnettomuuksia. Ajonopeuksien rauhoittaminen on tehokas keino lisätä turvallisuutta etenkin sellaisilla alueilla, joilla kaikenikäiset kulkevat paljon jalan ja pyörällä. Lisäksi alhaisemmilla ajonopeuksilla on positiivinen vaikutus useaan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa käsiteltäviin teemoihin. Alhaisemmat ajonopeudet muun muassa vähentävät haittoja, jotka aiheutuvat päästöistä ja liikenteen melusta.

Selvitys ja seuranta

Liikenneympäristössä tulee seurata toteutuneita ajonopeuksia suunnitelmallisesti ja huomioida liikenneympäristön vaikutus ajonopeuksiin ja koettuun turvallisuuteen. Liikenneturva esittää, että liikenneympäristössä tapahtuneiden onnettomuuksien ja tapaturmien tilastoja ja aineistoja hyödynnetään suunnittelutyössä monipuolisesti, jotta saadaan varmasti kattava käsitys eri liikkumismuotojen onnettomuuksista ja vaaranpaikoista. On esimerkiksi tunnettua, että suurin osa pyöräilyonnettomuuksista ei päädy viralliseen tieliikenneonnettomuustilastoon. Kaatumiset liukastumalla aiheuttavat myös merkittävän määrän tapaturmia, mutta näitä ei luokitella tieliikenneonnettomuuksiksi. Kokonaiskuvan muodostaminen liikenneympäristön riskeistä vaatii siis eri aineistojen monipuolista ja systemaattista hyödyntämistä ja seurantaa.

Vaikutukset talouteen

Turvallinen liikenneympäristö on merkittävä myös taloudellisesti. Tieliikennekuoleman yksikköarvo on 2,84 milj. euroa, vakavan loukkaantumisen yksikköarvo on 1,41 milj. euroa ja lievän loukkaantumisen yksikköarvo 85 000 euroa (vuoden 2022 hinnoissa). Hinnat perustuvat Väyläviraston vuonna 2024 päivittämiin tieliikenteen hankearvioinnissa käytettäviin yksikköarvoihin.

On ensiarvoisen tärkeää, että suunnittelussa huomioidaan myös se, että jos joku liikkumismuoto lisääntyy, eivät onnettomuudet kuitenkaan saa siinä lisääntyä. Muutokset liikkumistapojen määrässä on myös laskettava ajatuksen kanssa. Esimerkiksi pyöräilyssä niin kutsuttu baana voi toimia kokoojakatuna, joka kerää pyöräilijät sivukaduilta uudelle laatuväylälle. Jos pyöräilymääriä mitataan vain tältä väylältä, voi mittarit indikoida kasvua, vaikka todellinen kokonaismäärä on pysynyt ennallaan.

Lähde: <https://tieto.traficom.fi/fi/tilastot/tieliikenteen-onnettomuuskustannukset>

Pasi Pohjonen

Yhteyspäällikkö

Helsingin aluetoimipiste